

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio V. Similitudines insigniores Collectionis Gratiani cum Collectionibus
posterioribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

tifici sit subjecta; undè sequitur Infideles quoslibet ei subiectos esse, cum naturam humanam cum Fidelibus communem habeant.

Quoniam eo tempore, quo prodiit hæc Constitutio, nemo in Occidentis partibus, ad quas condita est, in Spiritualibus se Pontifici subiectum non agnoscebat, verum subiectio, quoad Temporalia, disceptabatur, merito creditur, hæc Definitionem non solum de subiectione in Spiritualibus loqui, sed etiam de subiectione quoad Temporalia; quod confirmatur ex historiâ temporis illius, in qua discimus, eam factam fuisse adversus PHILIPPUM PULCHRUM Francorum Regem, qui Pontificis autoritatem in Rebus Temporalibus denegabat. Idem colligitur ex Principiis à Pontifice suppositis. Primum est, Ecclesiam duos gladios habere, Temporalem, & Spiritualem; huic ille subordinatus est, & pro Ecclesiâ stringendus est, ad nutum Pontificum.

Aliud Principium est, Spiritualis Potestatis Officium esse, ut terrenam Potestatem instituat, eamque in administratione regat, prout opus est. Alibi jam vidimus quondam de his Principiis iudicium ferendum sit, necnon de applicatione, quæ ad Pontificiam in Temporalibus Autoritatem fit, huius loci *Quodcumque ligaveris &c.* ad PETRUM directi, atque huius apud JEREMIAM, *Ecce constitui te super Gentes & Regna.* Inutilis esset prolixior tractatio.

TIT. de Privileg. *ibid.* C. 2.

CLEMENS V. hic significat, Pontificem cum Natione aliquâ dispensare posse à Definitione Doctrinali, quæ viget quoad cæteras; Rogatus enim à PHILIPPO PULCHRO, ut præfatam Constitutionem *Unam Sanctam*, revocaret, BONIFACIUS VIII. honorem integrum illarumque servare cupiens, REGI; atque ipsius Subditis, pro meritis eorum, hoc Privilegium indulget, ut prædicta Constitutio, quoad ipsos ut non facta reputetur. Hæc dispositio valde singularis est; vel enim CLEMENS V. putavit, Decessorem suum erravisse in sua Decisione, quo in casu eam omnino revocare debuit; vel putavit eam esse veritati consonam, quo in casu Gallos liberare non potuit ab obligatione illi obsequendi.

Extravag. JOANNIS XXII. *Tit. de verb. signif.* C. 3.

Definit hic JOANNES contra quam NICOLAUS III. Cap. 3. *Tit. eod.* definiverat in 6. Undè, cum agatur de Doctrinâ, alteruter erravit. Et hæc sunt vitia, seu errores, qui in Collectionibus GREGORII IX. BONIFACII VIII. CLEMENTIS V. & in *Extravagantibus* annotari possunt. Perique à Gratiano ducunt originem, cæteri leviores aut pauciores sunt, quam qui apud Gratianum.

SECTIO V.

Similitudines insigniores Collectionis GRATIANI cum Collectionibus Posterioribus.

COLLECTIO GRATIANI cum Posterioribus congruit; præsertim quoad Fontes, undè Canones desumpti sunt, qui idem sunt: scilicet, Scriptura, Concilia, sive Generalia, sive Particularia, Decreta Pontificum, Sententiæ Patrum, aliorumque Scriptorum Ecclesiasticorum, Legesque Civiles. Quoad has Leges, eæ apud Gratianum frequentius adhibentur, ut Textus, atque in Textibus laudantur: hoc in cæteris Collectionibus rarissimum est, ut patet ex *Tertio Indice* DECRETI; qui Auctores in Decreto laudatos continet, collato cum *Tertio Indice* cæterarum Collectionum, cujus materia similis est, in verbo, *Legis*, & in verbo, *Iustinianus*; Ducentæ aut Trecentæ circiter Leges apud Gratianum referuntur, aut laudantur; Quintus vero aut Sextus nominatim in cæteris Collectionibus laudantur. Reliquarum Legum, quæ generatim, sub verbis Juris, aut Legis Civiles, laudantur, numerus longus.

Tom. I.

gè minor est in his Collectionibus quam apud Gratianum.

Altera similitudo insignior ex eo nascitur, quod Acta integra non dantur, sed simplicia Excerpta, absque Datâ, aliâve notâ, quæ Tempus, quo condita sunt, indicet; undè fit, ut sæpius ignoretur, quinam Textus anteriores, aut posteriores sint, & quinam sint anteposendi; si fortè sibi invicem repugnent. Huic vitio remedium provisum est in Editione, quæ Notas DD. PITHOU continet, notato, in fine inscriptionis singulorum Textuum; tempore, quo conditi sunt. In eodem genere similes sunt Collectiones, quatenus ordo Temporum non servatus est inter Textus in singula Argumenta relatos; quod pariter Leges Posteriores cum Anterioribus confundit, Disciplinamque veteriorem cum minus veteri. Præfatæ Notæ Chronologica prævis hujus defectus effectibus occurrunt; manet tamen eadem ordinis perturbatio. In hoc Gratiani DECRETO congruit GREGORIANA Collectio, quod hæc ex omnibus Collectionibus Decretalium præcedentibus coalescat, ad instar *Codici* JUSTINIANI, qui ex tribus *Codicibus* anterioribus conflatus est: similiter Gratianus in suam Compilationem contulit Canones, ab omnibus Collectoribus præcedentibus quassos, scilicet ex CANONIBUS APOST. ex *Codice* DIONYSII Exigui, & Collectionibus MARTINI Braccarensis, THEODORI Cantuariensis, Pseudo-ISIDORI, *Capitularium Regum Francia*, REGINONIS, BURCHARDI Wormacensis Episcopi, IVONIS Carnotensis Episcopi. Sicut autem Collectione Gregoriana facta non sunt inutiles aliæ Decretalium Collectiones, sic, & post Gratiani Collectionem, opus habemus Collectionibus Canonum ipsi anterioribus. Hæc Propositio circa DECRETUM Gratiani infra probabitur, in Collatione ejusdem cum Collectionibus Anterioribus, sive Orientalibus, sive Occidentalibus.

Quoad cæteras similitudines, observare sufficet, eas Collectiones Jus Commune continere, easque ideo in Scholis exponi, atque in Judiciis ad litium Decisionem adhiberi; undè etiam fit, ut singulæ suis GLOSSIS instructæ sint, quibus Argumenta inter se connectuntur, conciliantur oppositiones, exponunturque obscuriores loci. Hæ Glosse Auctores habent insigniores Juris Interpretes Sæculorum XIII. XIV. & XV. simulque junctæ fuerunt in unam Compagem, quæ dicitur GLOSSA, cui Notæ marginales adjectæ sunt. Unum ex majoribus commodis, quæ ex eâ colligi possunt, est facilitas inveniendi laudationem Textuum, qui relationem aliquam habent cum proposito Textu. Id manifestum fiet ex Observationibus mox faciendis in omnia, quæ ad *Glossam* pertinent, præmissâ monitione, quod, licet Rubricæ Observationes & Conciliationes Gratiani Canonis vires non obtineant; *Glossam* tamen suam habent, perinde ac Canones; qui honor ex autoritate ejus Scriptoris apud Canonistas natus est.

SECTIO VI.

Observationes in Glossis.

QUAMVIS GLOSSA vim Canonis nihilo-magis obtineat, quam id, quod Gratianus ex seipso, sive in fronte, sive ad calcem Canonum à se collectorum, adjecit, ejusque Glosse autoritas etiam apud Fautores suos studiosissimos, Gratiani existimationi cedat; de ipsâ tamen in PROLEGOMENIS loquendum esse duximus, quoniam ad Jus generatim spectatum in iis expositum propius accedit. Ejus fit mentio in Additionibus nostris ad confirmandas aut illustrandas REGULAS nostras appositis; Auctoresque in eundem finem à nobis laudati eâ sæpius utuntur, ad stabilienda loca, quæ ab eis accersivimus. Præterea, quædam differentia, & quædam similitudines occurrunt inter *Glossam* DECRETI, & *Glossam* Collectionum Posteriorum, quæ observatione dignæ sunt. Hæ rationes aliæque similes quædam Notas in *Glossam* postulare vix sunt; nosque

V 4

ad